Karel Kryl v úvodu písně Marat ve vaně říká: "*Úloha osobnosti v dějinách sestává prakticky z ochoty dotyčné osobnosti zemřít nebo se nechat zabít dříve, než stačila odvolat*
."

Před několika dny jsem jedním dechem přečetl knihu **Jiřího Šulce *Dva proti Říši***. Kniha vypráví románovou formou o osudech hlavních postav při atentátu na Heydricha, o parašutistech Jozefu Gabčíkovi a Janu Kubišovi.

Každá doba mé své hrdiny, osobnosti, ale i zrádce. Hlavní hrdina německého filmu Mladý Törless, natočeného podle románu Roberta Musila, říká v závěru: "*Nikdo není černý a nikdo není bílý, všichni jsme černobílí*
." Při čtení knihy Jiřího Šulce, která se snaží především zobrazit myšlení jednotlivých postav, mě uvedená věta z filmu napadla mnohokrát.

Hrdinu si většinou čítankově představujeme, jak pronáší poslední slova, či zpívá před popravčí četou, či jak padá k zemi se zkrvavenou vlajkou. Jenže nikdo z nás neví, jak by se zachoval v situaci, kdy je ze všech stran obklopen zlem. I dnes mě děsí představa několika mladých mužů, skoro ještě chlapců, v páchnoucí a mrazivé kryptě kostela, jak poslouchají denně seznamy popravených nevinných lidí. V jednom z nejhorších koncentračních táborů, v Mauthausenu, padaly po dobytí krypty v několikaminutových intervalech rány do týla lidí jen proto, že se jmenovali Kubiš, Gabčík nebo Valčík.

O lidech naplňujících pojem hrdina se mlčí či mluví a někdy i zpívá, či se diskutuje o tom, zda jsou hrdinové nebo zločinci. Myslím, že o cestě dvou bratrů Mašínů přes bývalou NDR, kdy týden zaměstnali desetitisícovou armádu, by mohl být natočen velmi dobrý filmový příběh. U nás tito dva, tehdy ještě téměř kluci, slouží především jako politická karta. Jinde ale, zejména na území Polska či Pobaltských zemí, byly takových Mašínů tisíce.

Většina lidí si však otázku, kdo je a kdo není hrdina, neklade. Slavní jsou ti, kteří s vidinou miliónů opile blábolí v televizním studiu, sledovaní i ve spánku kamerami a očima národa, donedávna nazývaném kulturním. Slavný je politik hrdě se před národem hlásící k mladé milence či jiný, s kabátem ušitým ostudou, trvale sedící ve funkci bez kapky studu. Hrdinové jsou pro většinu lidí zapomenuti, zbývají jen bulvární celebrity.

Karel Kryl zpíval: "*S úsměvem mudrce si vlastní kapsu plnit. Dát ruku na srdce a jako had se vlnit. Rozmlouvat o právu a bezprávím se živit. Nadávat na slávu a pro slávu se křivit!*"